

הארת השבת

אמרות, הארות וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת תזריע מצורע תשפ"א

גיליון 55

אָ לעבטאָנער שבת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

יצירת ומעלת האדם

פניני הפרשה

"אשה כי תזריע וילדה זכר" (י"ב ב)

'אשה', רומז על 'תפילה', וכמובא (ליקו"מ י) עה"פ: 'השב אשת האיש והתפלל בעדך'. בכוח התפילה מולדים ההשפעות ומעשים טובים.

וזה: 'וילדה זכר' ענין תולדה והמשכת ההשפעות 'ותולדותיהן של צדיקים מעשים טובים' שממשיכים בכוח התפילה.

ולשון 'תזריע' רומז על כוח התפילה שמצמיח ועושה פרי. וכמובא על תפילתו של אדם הראשון שהזריע זרעים ועשבים וכמובא על הפסוק: 'וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ כי לא המטייר - ואדם אין', ופרש"י 'ובשלישי שכתוב בו תוצא הארץ', לא יצאו רק על פתח הקרקע עמדו, עד שבא אדם הראשון והתפלל עליהם, וירדו וצמחו האילנות והעשבים.

וכן ענין 'תזריע', הוא ההמתנה והסבלנות שישפיע כוח התפילה, כמו 'הזרעים' ישיש להמתין ולהאמין בתפילה עד שיהו יצמיח ויעשה פרי. וכמובא באריכות על ענין התפילה. ובלקו"מ (ב): שלפעמים חושבים שהתפילה יבשאת שאינה עושים פירות, אך באמת אינו כך.

"אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים" (י"ב ב)

בדברי הזוהר (מ"ג ע"ב ע"פ מתוק מדבש): שאשה היא המלכות, שנזרעת מן הנפשות ומקבלת מזעיר אנפין, ע"כ.

ואפשר להוסיף ע"פ המובא (ליקו"מ נ"ו): שכל אחד מישראל יש לו בחינת מלכות, אך צריך לראות שלא תהיה אצלו המלכות כעבד למלאות תאוותו, רק למלכות השם.

וזה: 'אשה כי תזריע' - המלכות שמשפעת לנו מכל הספירות דזעיר אנפין. 'וילדה זכר' - שמשפיעה לנו בבחינת: זכר 'ותולדותיהם של צדיקים מעשים טובים'. אך מאידך מצטרפת המלכות והירות, וזהו: 'וטמאה שבעת ימים' - כלליות הספירות מחסד עד מלכות, להזיזה שהם לא יטמאו - לא לקחת את המלכות לצרכו והנאותו.

"ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה" (י"ב ד)

אפ"ל שמרומו כאן ענין ל"ג בעומר, שלשים ושלוש יום. והוא ע"פ המובא בבני ישישכר (מאמר ג ל"ג בעומר): שמתחילת התורה, עד תיבת 'טוב' - ל"ב תיבות (תיבת טוב הוא השלושים ושלשה), ועיקר עבודת האדם האדם כל"ב ימי הספירה הראשונים, הוא עבודת המידות להכנה לקבלת התורה. ולאחמ"כ נשאר טו"ב - הרומו על התורה. שזהו: ל"ב - טו"ב.

וזהו: 'ושלשים ושלשת ימים תשב בדמי טהרה' - על 'ננסת ישראל' בעבודת הטהרה והמידות כהכנה לקבלת התורה. ועוד אפשר להוסיף: שביום ל"ג בעומר הפסיקו למות תלמידי רבי עקיבא. ובדברי האר"י (שער הכוונות פ"ו פ"ז): על הדינים עד 'חוד שבהוד' יום ל"ג בעומר, שאז לאחר זמן הקטנות בא זמן הגדלות, וסמך רבי עקיבא את חמשת תלמידיו ואלו נתקיימו

השבוע מתחלת הפרשה בעניין לידתו של האדם: 'אשה כי תזריע וילדה זכר' ובהמשך: 'ואם נקבה תלד'. במדרש (מד"ר): מרחיב לבאר על פסוק זה מיצירת האדם, ומביא את הפסוק: 'אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפף'. והמדרש מביא לכך בגודל מעלת יצירת ולידת האדם, ומהותו - מדברי התנאים והאמוראים.

וכך אנו מוצאים בין דבריהם: אמר רבי ברכיה ורבי חלבו ורבי שמואל בר נחמן: בשעה שברא הקב"ה אדם הראשון מסוף העולם ועד סופו מלא כל העולם בראו. מן המזרח למערב מניין, שנאמר 'אחור וקדם צרתני'. מן הצפון לדרום מניין, שנאמר 'ולמקצה השמים ועד קצה השמים' (דברים ד' לב). ומניין כחללו של עולם שנאמר 'ותשת עלי כפף'. * * *

גדול מהות האדם שנברא בצלם אלוקים. וכבר מובא רבות בדברי חז"ל ועוד, על מעלת יציר כפיו של הקב"ה. וכך הוא בדברי המדרש (מד"ר אחרי מות): 'אדם הראשון היה מכהה גלגל חמה, קלסתר פניו על אחת כמה וכמה'. ובדברי הרמב"ן (בראשית ה' ד): 'אדם הראשון מעשה ידיו של הקב"ה נעשה בתכלית השלימות בנוי ככה בקומה'. ואנו בני אנוש הכלולים מ'אדם הראשון' יש בנו כוחותיו וסגולותיו הגנוזים בו. וכבר מאריך בכך מוהרנ"ת (ערלה ד ו) בדברי האר"י 'בספד הגלגולים', שאדם הראשון היה כלול מכל הנשמות. ומחטא אדה"ר התבלבלו הדרכים מלהתקרב ולשוב אליו יתברך, שכל אחד צריך לחזור לשרשו הוא, וכמובא (ליקו"מ ל"ה) על התשובה שצריכה לחזור לאתר דאיתנשילת מתמן. וזה ששאל הקב"ה את איוב שהרהר אחר מידותיו ית': 'איפה היית ביסדי ארץ', ודרז"ל 'איפה שלך היכן הייתה באדה"ר, כי אדם הראשון היה כלול מכל הנשמות, ושאל אותו הקב"ה אם יודע היכן ה' מקומו בקומתו של אדה"ר, וא"כ למה לו לטעון על מידותיו יתברך.

ויעויין בדברי 'האור החיים' (פרשת ויחי): שאדם הראשון הוא אילן שבו היו תלויים כל הנשמות של הקדושה שיצאו לעולם מיום היות עולם ואשר עתידין לצאת. וכן הוא בחז"ל (ב"מ פד). על יעקב אבינו: 'ששופריה מעין שופריה של אדם הראשון'. ואנו שבני יעקב אנו הרי כלולים אנו ממנו ומיפיו והדרו הפנימי. וכמובא על לשון 'אדם' - שהוא מלשון: אדמה לעליון.

וכבר מובא בחיי מוהר"ן (תק"ה): 'אם היו מהפכין את האדם היו רואין שבכל גיד וגיד מגידיו תלויים אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות'.

* * *

ובגודל מעלת האדם יתבאר לנו מדברי מוהרנ"ת (כתובת קעקע ג א. תשובת השנה-קומת אדם): 'צלם דמות האדם, שהוא כלול מרמ"ה איברים וש"ה גדים, כנגד רמ"ה מצוות עשה וש"ה מצוות לא תעשה, שהם כלל כל התורה כולה. נמצא שכל אחד מיישראל כלול מכל ישראל, ויש לו כוח להחזיר כולם בתשובה, ומחויב להשתדל בזה. גם הוא כלול מכל העולמות העליונים ותחתונים, ויש לו כוח בכל איבר ואיבר ובכל חלק מצלם דמות תבניתו להמשיך העולם אל השי"ת, כי כל חלק מחלקי גופו מיוחד כנגד חלק מחלקי העולם וכנגד כמה נפשות, ואין בו שום איבר וגיד, ושום חתיכה מחלקי בשרו ועורו, ואפילו שיערה מן שערות האדם, שאין תלויים בו כמה נפשות ועולמות. ועיקר הארת גוף האדם הוא ע"י דרושי וביאורי התורה שמאיר בגופו, שעל ידי זה מאירין כל ששים ריבוא אותיות התורה בתוך גופו ואבריו. עד שיכול לזכות שהוא בעצמו יהיה בבחינת קדושת התורה, וכמעט שהוא למעלה הימנו כביכול, כמאמר רבותנו ז"ל: כמה טפשי צורבא מדרבנן דקיימי מקמי אורייתא ולא קיימי מקמי צורבא מדרבנן'.

ובתורף דבריו (ערלה ה' אות ט), מקשר זאת לפרשת תזריע, בצטטו דברי רש"י בתחילת הפרשה: 'א"ר שמלאי כשם שיצירתו של אדם הוא אחר כל בהמה וחי' ועוף כך תורתו נתפרשה אחר כל חי' ועוף'. ומעם הדבר הוא בדברי חז"ל: כדי 'שיכנס לסעודה מיד', שזוכה מיד לעסוק בתורה ועבודת ה' - שיהיה הכל מוכן לפניו, כל מה שצריך לפרנסתו ולהרחיב דעתו בהם. שזהו עיקר תכלית סעודת שבת - תכלית עבודת האדם, בחינת הסעודה שלעתיד. - וע"כ הכל נברא קודם יום השישי, והוא נברא ביום השישי סמוך לשבת - אחר שכבר נברא הכל בשבילו והוכן לפניו הכל. נראה מכאן חשיבותו של האדם, שכלל הבריאה, וכל אשר בו הוכן לפניו, כאותו אדם הנכנס לסעודה שהכל מוכן ומוזמן לפניו.

* * *

ומה ראוי להסמיך דברי בעל קדושת לוי (פרשת וירא) מה שאמרו חז"ל: 'חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי', שלכאורה קשה איך יכולים להגיע למעשי של אברהם אבינו, מרכבה לימין חסדו יתברך, ובתירוץ: שאין הכוונה שהוא יגיע למעשה אברהם עצמו - אלא למעשי של אותו אדם שהיה בשורשו של אברהם, שמכיוון שכבר עשה את כל המצוות בכוחו של אברהם אבינו - אם כן אינו צריך כי אם לשוב לשורשו ולכוחו של אברהם כמו שהיה מקודם. וכאותו הדבר בכאן - לחזור לשורשינו - להיכלל באלוקות של אדם הראשון.

בפשייתנו המדברת מיצירת ולידת האדם, נדע להעריך מעלותינו - מעלת האדם, נשתדל ונרצה להיות האדם השלם, נדע מכוונותינו שכלולים אנו מיצירתו של הקבה ומלל הכוחות, אך גם מאידך אחריותו הנובעת מכך. נאמין בכוחינו ובעצמינו, כפי שרבינו אמר לרבי נתן שיאמין בעצמו, באדם הראשון שלנו.

לעילוי נשמת אמי מורתי רחמא מירל בילא ע"ה בת ר' אברהם זאב ז"ל. יא"צ ה' אייר תשע"א ת.נ.צ.ב.ה

המשך פניני הפרשה

בעולם והרביצו תורה בעולם. וזה המשך הכתוב: 'בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה' - 'קודש' רומז על החכמה - חכמת התורה, (וזה אחרי דף ס"א. ליקו"מ כ"א פ). וזה: 'אל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה' שלא זכו לחכמת התורה עד מלאת ימי טהרה - שלושים ושלושת יום, שאז התחדש שוב חכמת התורה.

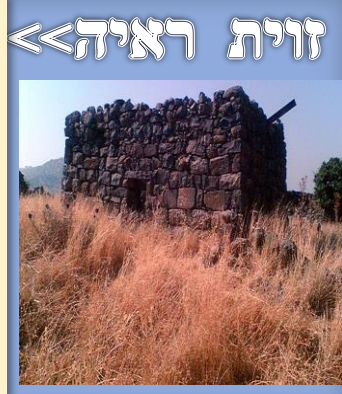
"שאת או ספחת או כהרת" (ל"ה ב)
שלושה יצרים ומכשלות זו לפנינו מוז. הראשונה והקשה: 'שאת' משא העוונות, וכמובא (ליקו"מ ז תנינא): על משאוי הכבד של העוונות. לאחר מכן 'ספחת' - נספח לדבר עבירה, ע"פ מאמרים (גדה י"ג): קשים גרים לישראל כספחת, ענין של קושי - פחות ממשאוי, וכמובא שם במפרשים ע"כ. 'בהרת' הרומז 'לאש היוורתא' יצר הרע המתלבש במצוות (ליקו"מ א), וכל אלו 'והובא אל אהרן הכהן' הצדיק שמתקן ונותן דרך לעבודת ה'.
וכן התיקון הוא: 'אהרן הכהן' - 'תורת חסד', תורתנו הקדושה שהיא צרי 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו'. ובלק"ה (ר"ח ז ל"ב ל"ג): 'אהרן שלימות התורה ע"י תורה שבע"פ. יורו משפטך ליעקב'. ע"ד: 'בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין'.

"ומראה הנגע עמק מעור כשרו נגע צרעת הוא" (י"ג ג)
'עמק' בגמטריא: מאתיים ועשר, כמנין שנות בני ישראל בגלות מצרים. ויש לומר בהקדם בדברי האור החיים' בכתבו ע"פ זה: 'כשישלוש בחינת הרע באדם, ירשום בבשר האדם הסתלקות זוהרת הרוחני, ולזה יראה הסרון המראה ויהיה עמק מהעור'.
מובן מדבריו שהעמק רומז על הרע ששולט באדם. וזה 'עמק' הרומז על גלות מצרים - 'נגע צרעת הוא'. אך כאשר אין מביטים על העמק - על הרע של גלות מצרים הפרטי והכללי, וכמובא בליק"ה (סימני בהמה וחיה ד, ועוד): 'שעיקר הגאולה מגלות מצרים שהם כלל הגלויות הוא ע"י שמשמעין לטוב הכבוש בגולה את מעלתו וישוב לרששו'.
וזה שאנו רואים שבדקים אם 'עמק' הנגע, אם גלות מצרים - הרע הכללי, כרוך אחריו או לא, כי אם אין את ה'עמק', שהביט בטוב, או אז: 'מטיהרה כהן'. וכמובא בספר המידות (עצבות ל"ד) "כל הנמשך אחר צערו יותר מדי, הצער נמשך אחריו".

"בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (י"ג מ"ו)
ע"פ המובא (ליקו"מ מ"ב): על עבודת ההתבודדות, שיש ללכת בדרך יחודי, וגם במקום שאין שם אנשים. וזה: 'בדד' - ענין התפילה וההתבודדות 'שב' - 'השוב הדעת' בהתבודדות, שאינו מספיק בדידותו, הוא, אלא גם 'מחוץ למחנה' לחוץ לעיר.

חיבור פרשיות 'תזריע מצורע';
חיבור ב' הפרשיות, 'תזריע מצורע': ר"ת: 'מת' עניני מצורע הכתובים בפרשיות אלו שנחשב כמת.
ומידה טובה מרובה ר"ת: 'תם' ענין 'שלימות' - חיבור ושלימות הגוף עם הנשמה - להתרפאות מהצרעת. וכמובא מהבעש"ט: שחור קטן בגוף זה חור גדול בנשמה. וכמובא בליקו"מ (תורה י"ד) על שלום בעצמיו. וכן (ליקו"מ תורה פ) על חשולם חיבור בין חסדים לגבורות.
וס"ת: 'תזריע מצורע' אותיות: 'עין' רמז לביאת הצרעת, כמובא ש'צרעת' אותיות: 'צרת עין' שעי"כ מגיע ל'לשון הרע' ומחמתו באה צרעת. וזהו: אותיות ע', שלימות צרת עין'.

נגעי בתים
"בשורה היא להם, שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם... ועל ידי הנגע נותן הבית ומוצאן" (רש"י)
נגע אותיות ענג
גם בנגעים אפשר למצוא טובו וחסדו!

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זי"ע

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ב"ב ג)

הברית בשבת הגדול!

ראש חודש ניסן שנת תקל"ב - יום השבת קודש. נולד בביתו של הבעל שם טוב הקדוש, בעיר מעז'יבוז לרבי שמחה ולמרת פייגא, זרע קודש ברוך השם - בן למזל טוב.
כבר מיד לאחר לידתו, יצקה אמו הצדקנית את ידיו הקטנות - שלש פעמים מים לסירוגין כדת וכדין 'נטילת ידים'.

הברית המילה של הרוך הקטן התקיימה ב'שבת הגדול'. בשמחת הברית השתתפו רבים מבין תלמידי הבעל שם טוב והמגיד ממעז'ריטש, וביניהם דודו של הרוך הנימול רבי ברוך ממעז'יבוז, ורבי אפרים מסידילקוב בעל 'דגל מחנה אפרים'.
שמו של הרוך הנימול נקרא 'נחמן', על שם סבו הגדול רבי נחמן מהורדנאק, תלמידו ונאמן ביתו של הבעל שם טוב הקדוש.

בסיום הברית התבונן הצדיק רבי ברוך ממעז'יבוז ממושכות בצורתו המאירה של התינוק, והכריז בעיני הוריו, כי ילד זה לגדלות נוצר, כשהוא מאחל להם את ברכתיו.
אם הילד, שהאוינה לברכות אחיה בקשה הימנו, שייברכו שלא יחלקו עליו, אך רבי ברוך הטח את ידו ברמזיה, שאין בידו לשנות את הדבר...

שמחת הברית לתמיד!

היה זה אי פעם שאחד מאנשי שלומנו, פגש את החסיד רבי בירך רובינזון משרידי דור דעה של חסידי ברסלב בפולניה לפני השואה, ולאחר מכן מוקני וחשובי חסידי ברסלב בארצות הברית - כשהוא שמח בשמחה עילאית ומרוממת מאוד.
כשנשאל רבי בירך על פשר שמחתו המיוחדת ביום זה, ומה יום מיוחדים?
ענה על כך לשואל: אספר לך האמת, נזכרתי שביום זה הכנסתי את בני לפני שנים רבות בבריתו של אברהם אבינו, אך בני זה לא האריך ימים והוא נעקד על קידוש השם בשואה האיומה. מחשבות אלו צפו באשי, ויצרי החל להתגבר עלי במחשבות של עצבות, צער ותוגה על אבדן משפחתי.

אולם, התגברתי על אלו המחשבות, שברוך השם זכיתי לקיים בו לפחות מצות ברית מילה כראוי, ועל כך התחזקתי בעצתו של רבינו ש'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד', על מה שזכיתי, ולכן רכתה שמחתי ביום גדול זה...

"ועץ ארז" (י"ד ד)

"ועץ ארז לפי שהנגעין באין על גסות הרוח" (רש"י)

התבודדותו של רבי לוי יצחק בנדר ככותל!

צורבי החסידים הטו פעם אונם להתבודדותו של החסיד רבי לוי יצחק בנדר ב'כותל המערבי', עת שפך שיחתו לפני בוראו:
וכך השתפך בתפילתו, ובפירוש שיחתו: ריבונו של עולם, עזרני שלא אטעה עצמי ולא אשכח את מקומי האמתי, על אף שאשמע שמשבחים אותי אפילו אלפי אנשים. ולא אתבלבל ואדמה לחשוב שאולי נכונים דברי שבחם שמשבחים ומפארים אותי, ולא אטעה לחשוב שאכן ראוי אני לזה, ואכן מעמדי כואת חלילה וחלילה.
אלא שמרני והצילני מזה, ואדע ואזכור היטב את מקומי האמתי כמה אני רחוק ממך ומתורתך ומקדושת הצדיקים...
וכך חזר החסיד המלא בתורה וחסידות בהפצרותיו להשי"ת שינצל מהגאווה.

בְּרִכּוֹת בְּשַׁעַר

ילדים יקרים! נכנסנו לימי הקיץ, ובהתחדשות של הזמן החדש - יש לנו גם התחדשות של פרות חדשים, פרות של קיץ.
הזדמנויות מיוחדות ניתנות לנו בימים אלו, מרויחים אנו עוד שלל ברכות לברך עליהם 'ברכת הפרות', וגם 'ברכות אחרונות'.
כל ברכה זה אוצר, מתנה, רוח גדול מאוד, ננצל זאת, ונשמח בהם. היה חסיד ברסלב בשם רבי אפרים'ל בעל ספר 'ענג שבתי', שמאוד הדר בברכות, היה שש ושמח מאוד על כל ברכה שזוכה לברך לפני השם, וזאת ראו באפן שבירך את הברכות.
לפני כל ברכה היה מתמלא ביראת ואהבת השם, היה אומר את הברכה תיבה בתיבה, בהתלהבות, בכונה גדולה, ובנעימות מרבה. פעם פגש את אחד מאנשי שלומנו, שאכל מעט מזונות, ולאחר ששמע ממנו ברכת 'על המחיה', אמר לו: הרי אם היית נוטל ידים היית מרויח עוד הרבה ברכות; נטילת ידים, המוציא, וברכת המזון שזה דאורייתא, האם זה לא פדאי? הרי היית יכול להרויח הרבה יותר על ידי אכילתך.
נהדר יותר בברכות, נתחבר אליהם. ונרויח הרבה... מאוד הרבה!

